

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 130 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 4 Dolari.
Ziarul apare Marțea și Vinerea

Correspondențele

să se adreseze Redacției Telegraful Român strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză
Articole nepublicate nu se înapoiază

Prețul inserțiunilor:

un șir petii 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul convenit

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului Telegraful Român, Sibiu, str. Mitropoliei 45

Despărțire?

(=) Se ridică glasuri, în binecuvântata noastră țară, glasuri răslețe, dar recidiviste, care declară:

Biserica trebuie separată de stat.

Motivele lămuritoare?

Unul, în speculațiuni filosofice, ală că tagma preoțească și-a isprăvit rostul și, în vremea actuală, biserica istovită «nu face».

Altul, cu temperament la fel, ține că păstorul sufletesc n'are azi nimic deosebit de lucru, în deregătoria lui, pentru care totuși obișnuștea a lua răsplată de care nu-i vrednic...

Nu lipsesc nici alte lămuriri, ținute la aceeași înălțime.

Toți acești convingși partinitori ai ideii despărțirii bisericii de câtră stat, pot să fie persoane onorabile, de bună credință și în rânduală cu plata impozitelor câtră stat; — însă, probabil, nici unul dintre ei n'a căutat să cerceteze temeinic atât *poporul*, «prostimea», din care a ieșit, cât și *biserica* din care este pe cale de-a ieși.

Țărâtimea satelor noastre simte cu mult mai viu decât intelectualul de ocazie, că biserica și clerul ei împlinesc o misiune *imposibil de întocuit* în sinul po-

porului, nici acum, și nici în viitor. Așa văd lucrurile și adevărații intelectuali, în deosebi cei din părțile ardelenesti ale țării.

Nu se desfășoară nici o sărbătorire culturală și națională fără să nu se repete, mai totdeauna, cuvintele de proslăvire la adresa bisericii și a slujitorilor ei: preoțimea ortodoxă a adus sacrificii enorme în trecutul depărtat și cel apropiat al patriei; ea, preoțimea, a stat zid neclintit în fața lovirilor dușmanilor înversunați ai neamului; biserica ortodoxă a răspândit, în veacuri de întunec, lumina culturii, adunând în jurul său credincioșii pentru a-i ocroti de prigonirile ce urmăreau desființarea românismului în plaiurile subjugate. Vredniciile acestei preoțimi, meritele sale adevărate și mari pentru întemeierea statului român, nu se trag la îndoială nici nu sunt vestejite, decât cel mult de inconștienți și interesați în lucruri ce de multe ori nu se prea pot mărturisii...

Dar, să mergem mai departe: Dacă biserica a stat, în trecut, la înalt nivel, dacă a realizat înfăptuiri însemnate de cultură și morală, — ea are în deosebi de aici înainte, când i s'au deschis orizonturi nouă și largi, o mare menire în cadrele noului stat, a cărui existență și conso-

lidare sânt legate strâns de biserică sa...

Dacă-i așa și dacă nu e alt cum, ce urmează de aici?

Urmează, evident, să dați bisericii noastre, atât de laudate la zile mari, mai mult *respect* și mai mult *sprîjin* în celelalte zile ale săptămânii, — în locul unor critice fără de folos...

Și atunci, ea își va putea îndeplini chemarea în condițiile de care e demnă și cu rezultate mai bune și mai vădite și cu râvnă din trecut, când ea, biserica și conducătorii ei, se găseau în fruntea luptătorilor pentru lege și neam.

Deschiderea anului academic la Academia teologică „Andreiană” din Sibiu

Duminea în 27 Septembrie a. c. a avut loc inaugurarea festivă a anului școlar 1931/32, la Academia noastră teologică.

În biserica catedrală după terminarea serviciului divin și după invocarea Duhului sfânt, studenții Academiei și corpul profesoral s'au întrunit în Aula Academiei, unde după o mică pauză a sosit și P. S. Sa arhiepiscopul Vasile, însoțit de consilierii mitropolitani și arhiepiscoposfeții.

Festivitatea deschiderii anului școlar a fost începută cu o cântare religioasă executată de corul școlii.

A urmat frumosul discurs de deschidere al Rectorului Academiei

Nicolae Colan, din care reținem următoarele:

În sfânta noastră Catedrală, s'au ridicat astăzi rugăciuni fierbinți pentru a cere dela Tatăl nostru cel din ceruri binecuvântarea de care avem lipsă pentru munca pe care o începem astăzi.

Solemnitățile aceste sunt foarte potrivite pentru a ne întoarce în noi înșine și pentru a ne da seama de gândurile de care trebuie să fim călăuziți în drumul pe care trebuie să-l apucăm. Orice școală trebuie să-și dea silința să lumineze mintea și să curețe simțirile ucenicilor săi căci numai așa este în stare a crea caractere tari, cari să ia față lupta. Dacă toate școlile au această menire, cu atât mai vădite, școala noastră căci ea prin definiție este o școală de apostolat. În orice vreme, dar mai ales astăzi, ni se cere muncă și jertfelnicie.

Dacă ni s'ar cere să ținem o predică, aș folosi locul paulin «răscumpărați vremea, căci zilele rele sunt». Împrejurările cari au determinat pe Sf. Apostol Pavel a exclama în felul acesta, au fost niște împrejurări grele. Fără a stărui asupra acestor cuvinte, trebuie să facem însă constatarea că și astăzi «zilele grele sunt». Acest fapt însă trebuie să ne fortifice și să ne îmbărbăteze la luptă. Preoțimea, este, prin definiție, oblăduitoarea poporului. Preotul trebuie să-i conducă pe credincioși și să-i călăuzească pe toate tărâmurile vieții, nu numai pe tărâmul pur sufletesc. Nici unui breslaș nu i se cer atâtea eforturi ca preotului; și nici unui student nu i se cer atâtea silințe, ca unui student în Teologie. Cum vei putea îndrepta pașii credinciosului, dacă tu însuși nu ești îndru-

FOIȘOARA

Pagina sociologică

Chestiunea socială

de Preotul GH. SECAȘ

V

Năpustirea Patriciatului. — Cât privește Patriciatul, tenace și disciplinat își urmărește din veac în veac cotropirile și năvălirile sale. Vameșii, lipitorile financiare și fiscale ale lumii întregi, sunt recrutați toți din rândurile lui. Ei pun mâna pe Ager publicus, domeniul Statului, care în principiu trebuia să fie distribuit poporului. Pun mâna pe toate lucrurile cu venituri mari, bănci, magistraturi, proconsultate îmbogățitoare. De acum aceasta aristocrație devine o plutocrație. Și din acest moment iau naștere marile averi romane. Luculus și Crassus pun lumea în uimire prin

bogațiile lor. Un Varus, un Salustius prădează provincii întregi. *Universul întreg devine pradă unei mâni de oameni.* Dela anul 104 înainte de Hristos, întreaga proprietate cunoscută aparține celor 2000 de proprietari particulari. Mai târziu sub Nero, jumătate din provincia Africa va fi bunul alor 6 (șase) proprietari numai.

Concentrarea excesivă a saveranității și a proprietății; regimuri succesive din ce în ce mai concentrate: — Istoria socială din întreaga anticitate se poate rezuma în dublul fenomen:

1. al concentrării exorbitante a saveranității;

2. al concentrării nu mai puțin excesive a proprietății.

1. Suveranitatea publică este risipită mai întâi în mâinile diferiților șefi de familie (*patriarhat*), apoi concentrată de către cei mai tari și mai nobili din aceștia (*aristocrația*),

apoi confiscată de un număr și mai mic încă de capitaliști și proprietari mari patricieni (*plutocrație*), în fine răpită acestora de către un Cezar despot și atot puternic, care înghite în sine toate drepturile, toate puterile, toate onorurile și toate privilegiile (*autocrație*), astfel încât individualismul după-ce și-a început evoluțiunea prin triumful unei minorități de bogați și de puternici în detrimentul săracilor și-a neputincioșilor de orice categorie, a sfârșit prin triumful unui bogat și-a unui puternic, numit *împărat*, în detrimentul acestei minorități, — ea însăși victimă la rândul său principiului pe care-l încarnase, va să zică, a *Forței*.

2. **Proprietatea:** de partea sa a îndeplinit aceeași evoluțiune. Ea trece în mod succesiv din mâna tuturor în mâinile câtorva, apoi din mâinile câtorva în mâinile unui singur.

Istoria societății romane ne face să vedem foarte clar această dublă

evoluțiune (cea a Autorității și cea a Proprietății), sub trei aspecte succesive, cari sunt ca trei tablouri distincte, reprezentând fiecare o fază caracteristică a evoluțiunii amintite:

Tabloul întreg al istoriei sociale în anticitate: Tabloul I. Roma antică; tabloul II. Roma la sfârșitul Republicii; tabloul III. Roma imperială.

Tabloul întâi. — La începutul societății romane populațiunea e împărțită într'un anumit număr de familii, cari își împărțesc tot pământul disponibil. Fiecare din aceste familii e ca un mic popor având, pe *pater familias*, ca stăpân absolut. Acesta din urmă mai are în jurul său, în afară de copiii și sclavii săi, cari constituiesc nucleul împărăției sale domestice, un mare număr de supuși *lato sensu*, cari se numesc clienți. Sunt săracii, plebeii al căror protector este (patronus). Pledează în procesele lor în Forum; îi nutrește; îi face să

mat și fortificat? Imi aduc aminte tot de o vorbă paulină, că, un ostaș nu pleacă la luptă fără pregătire și fără armele necesare. Tot așa nici preotul nu iese în viață fără armele; credinței și a le științei necesare. Credința și știința deopotrivă sunt necesare, pentru că în viață avem și veți avea de luptat atât cu oamenii de știință, cât și cu acei cuprinși de duhul demonic pe care nu-l putem extirpa decât cu arma credinței active; dar mai ales cu viața neprihănită, căci pilda vie este cea mai bună măsură de vindecare. De aceea trebuie să ne dăm seama tocmai acum la începutul anului școlar, ca să ne cultivăm în aceste două direcții: credință și știință. Toate eforturile să ni le dăm, căci orice zi fără preocupare, este o zi pierdută. Ne putem închipui, un țaran dacă nu-și face lucrul la timp, ce se întâmplă cu munca lui! Toate lucrurile își au timpul lor. Orice efort ar depune cineva, dacă nu-l depune la timp, totul este zadarnic. O muncă cu sorți de izbândă, are anumite postulate. Cel dintâi postulat este *ordinea*. Anarhia nu produce nimic, ci dărâmă numai. Eu nu înțeleg această ordine și disciplină, numai de teama regulamentului și a sancțiunilor, pentru că această disciplină încetează deodată cu regulamentul și cu terminarea școlii. Noi dorim ca porunca disciplinei să se perpetueze în viață, căci nici odată disciplina nu se cere mai mult ca astăzi. Aș dori să vă convingeți toți de această realitate, căci disciplina nu este bună numai pentru dumnea-voastră ci și pentru viața dvoastră și a neamului și mai ales a institutelor sacre pe care voim să o slujim cu toții.

Noi o să ne dăm silința să creștem condiții tot mai bune pentru studiu și educație și suntem siguri că și Preaveneratul Consiliu Arhiepiscopesc ne va da tot sprijinul ca și în trecut, ca munca noastră să se desfășoare normal pentru promovarea sfintei noastre biserici.

Un internat este o viață obștească! Să nu credeți că eu vreau să fac din viața aceasta obștească o viață de cazarmă. Orice om are atâta libertate, câtă o știe stăpân.

Cu aceste gânduri de deschidere, doresc ca silințele noastre să fie de folos sfintei noastre Biserici și Țării; declar deci anul academic 1931/32 deschis, aducând mulțumiri P. S. Sale arhieru-vicar Vasile, pentru cinstea ce ne-a făcut-o asistând la solemnitatea aceasta.

lucreze pe pământurile sale; în timp de război îi conduce la luptă. Ei, la rândul lor, îi fac escortă, votează pentru el în alegeri, îl însoțesc și-l sacondează în toate luptele sale. Ei sunt întrucâtva ceea ce vor fi mai târziu vasalii în epoca feudală. Această organizație familială, face să trăiască împreună în legătură strânsă și intimă, bogații și săracii, aceștia grupați în jurul celorlalți. Autoritatea este încă patriarhală, proprietatea altruistă încă și comunicativă. Prin urmare, chestiunea socială nu se pune încă.

Tabloul al doilea. — Sub clasa patriciană și a clienților săi se tormentează o categorie socială mai desmoștenită, care se numește *plebeiană*. Ea se compune din sclavi eliberați, din meșteșugari, din tot felul de lucrători, pe atunci foarte desconsiderați, din datornici, din decăzuți, din străini etc. Această mulțime se mărește cu clientela patronilor egoști, cari nu mai voesc să susțină și să nutrească decât familia lor imediată. Acest din urmă caz se generalizează pe măsură ce

După dl Rector P. S. Sa arhieru Vasile adresează studenților o instructivă cuvântare plină de sfaturi și învățături părintești din care reținem următoarele:

«Zilele grele sunt», aceasta e realitate de care ne isbim toți în toate părțile și de care vă loviți și voi acum la începutul acestui an școlar, din punct de vedere economic. Sociologii, căutând să determine cauzele cari au adus criza aceasta asupra lumii, se pare că au descoperit-o în faptul, că oamenii prea s'au aruncat cu lăcomie asupra bunurilor materiale ce poate să le ofere acest pământ, s'au prea dat plăcerilor, ce impresionează simțurile trupului, prea mult se închină poftelor și confortului, și-au uitat de recerințele sufletești, cari singurele aduc deplină satisfacție.

Cine se lasă condus numai de egoism și de poftă și cine nu și le stărește pe aceste din suflet, cine privește numai la pământ și bunățile ce le oferă, aceluia nu-i face plăcere să-și ridice ochii spre cer. Valului acestuia de materialitate — care ne nenorocește și pe noi și lumea întreagă — trebuie să-i opunem rezistență care nu poate veni decât din suflete inspirate de sus. De aceea eu aflui atât de potrivite poveștile pe cari vi le-a dat dl Rector, pentru că voi trebuie să deveniți adevărații apostoli ai spiritualismului, ai idealismului creștin. Nu mă îndoiesc deloc că veți primi aceste povești, pentru că duc numai la bine și fericire. Dar simpla receptivitate nu este suficientă. Cineva poate să-și îmbogățească mintea cu toate cunoștințele din lume și totuși să fie creștin rău; sunt mulți de aceia cari cunosc binele dar nu-l fac, cunosc îndrumările sfintei Scripturi dar nu le urmează; aceștia sunt ca spicele trufașe cari stau ridicate, dar rod nu poartă.

Dorința noastră și a I. P. S. Mitropolit Nicolae, este, ca în timpul petrecut aici să nu vă împodobiți numai mintea cu știință, ci acest timp să fie o școală severă a voinței, a îndrumării voinței spre înfrânarea tuturor instinctelor dorințelor cari vă îngreiază sborul spre împărăția spiritului, spre divinitate. Disciplina, fortificarea voinței, cere eforturi mai mari decât o învățare a lecțiilor, care adeseori este ușurată de o inteligență mai binecuvântată de Dumnezeu; pretinde muncă zi de zi și an de an, pentru a se contopi definitiv cu voința

crește avariția patricienilor proprietari. La sfârșitul erei republicane, după 400 de ani de luptă socială, poporul se află redus la proletariat pentru totdeauna. Revoltele sale au de rezultat o zdrobire completă a lui. Bogații l-au ruinat prin uzură, prin abuzul războaielor, prin acapararea domeniului public. Forul este îngreunat de-o mulțime de cetățeni săraci cari, după expresiunea lui Tiberiu Grahus, nu au altceva decât aerul care-l respiră. Catilina caută să facă o dictatură răscolând pe acești desnădăjduiți, dar este învins. Or cum, Cezar și succesorii săi rezolvă chestiunea socială de-o manieră foarte simplă, dar foarte costisitoare: ei se apucă să nutrească plebea romană pe cheltuiala restului lumii (a țărilor cucerite) impunând impozite enorme; aceasta durează până la năvălirea barbarilor. Proprietatea, acaparată în întregime de către plutocrația patriciană și republicană, devine din ce în ce mai egoistă. Ea pierde orice caracter patriarhal, fiecare stăpân nu mai nutrește decât rudeniile sale imediate

lui Dumnezeu emancipându-se de materialitate.

Căutați și faceți cele mai mari eforturi ca să stăpâniți instinctele inferioare și mai ales egoismul sub relele căruia geme lumea astăzi. Valului de materialitate, trebuie opus valul de spiritualitate. Voi sunteți chemați să o faceți aceasta. Chiar disciplina din această școală, este chemată să ajute această transformare. Tocmai această disciplină vă vine în ajutor ca să vă întăriți voința și ca să o conduceți spre spiritualitate.

Ați auzit în Sf. Evanghelie de astăzi despre evenimentul pescuitul bogat. Eu cred că idealul unei școli teologice este — și prin urmare a tuturor celor ce stați aici, ca să vă faceți vrednici de acest pescuit bogat, ca mai târziu când consacrați de colaboratori ai Mântuitorului veți arunca mrejele în marea creștinilor, să le scoateți încărcate de suflete curate, pe care să le prezentați la picioarele marelui pescar Isus Hristos.

Vă aduc binecuvântarea I. P. S. Sale P. arhiepiscop și mitropolit Nicolae, la acest început de an școlar, și cu această binecuvântare, care are să vă fie de folos, ca o ploaie binefăcătoare sosită la vreme, împreună și binecuvântarea mea, dorind ca acest început de an să realizeze toate nădejțile ce le legăm de el. Rog pe bunul Dumnezeu ca atât Domnul Rector și onoratului corp profesoral cât și vouă, să vă trimită sănătate, putere, și inspirație cerească, ca munca ce o începeți să o puteți duce până la sfârșit spre bucuria tuturor: «Darul Domnului nostru Isus Hristos să fie cu voi cu toți».

Amândouă vorbirile, au făcut o adâncă impresie nu numai asupra studenților ci și asupra publicului asistent.

Și Sibiu se găsește între orașele cu disolvate consilii comunale. Ministerul de interne a instituit o comisie interimară formată — spre supărarea presei locale săsești — din *cinci* români și *patru* sași. Cum va lucra această comisie interimară, nu putem ști; dar cum a lucrat fostul consiliu municipal, o prea știm, și de aceea dispariția lui n'o regretă nici românii sibiieni, și ni se pare că nici sașii, cel puțin o parte dintr'nsii.

și sclavii săi. Clientela sa părăsită, tratată în mod batjocoritor (vezi Juvénal), cade în proletariatul universal și ia parte la cerșetoria publică. Câteva mii de egoști și de avari foarte bogați, în mijlocul câtorva milioane de paraziți și de lazaroni întreținuți de către stat, așa este, în această epocă, aspectul societății romane.

Tabloul al treilea. — Prin năvălă și acaparare bogații din Roma au eliminat pe toți micii proprietari. O clasă mijlocie nu mai există; asemenea nici agricultori liberi. Pretutindena domeniului imense (latifundia), cultivate de sclavi cu turma. Rarii posesori ai solului rivalizează în bogăție nebună. Este un lucru de cinste printre el *faptul de-a nu avea vecini*. Un domeniu demn de ei este acela care n'are de limite decât pustiul, munții sau marea. Anumiți au până la 30.000 de sclavi. O singură cucoană posedă Roma de jumătate.

Dar acest regim de proprietate ajunge la flagele de proporții gigantice: servilismul și pauperismul devin amândoi universali aproape. Pământ-

Vizită ministerială în Sibiu

Dl Valer Pop, ministrul Ardealului, a fost trei zile din săptămâna trecută în Sibiu și în județ, în continuarea programului său de a cultrea regiunile Ardealului și a cunoaște condițiile de activare ale așezămintelor publice. Joi seara a ținut recepții în sala prefecturii cu reprezentanții cultelor, școlii, baroului și ai funcționarilor. În numele Bisericii noastre a vorbit P. C. Tr. Scorobef, arătând că în Sibiu dl ministru al Ardealului a pășit în metropola Bisericii noastre. Această biserică e străjui'oarea bunurilor spirituale ale neamului. Ea și-a dat contribuția la opera de fundamentare a așezămintelor obștești ale statului și se simte obligată a-și îndeplini misiunea sa istorică în ciuda tuturor adversităților, ce întâmpină. Prinire acestea amintește că: pe șase luni nu s'a achitat modesta retribuție a clerului, și lată o nouă reducere a salariilor slujitorilor bisericcești. Corporațiunile bisericcești vechi sunt amenințate să fie lichidate, cu toate că nu sunt creațiuni postbelice, ci herezite din trecutul de defensivă glorioasă. Alte calte și-au pășrat așezămintele vechi și le au multiplicat, iar ale noastre sunt tratate mașter. Noi nu cerem ca și celelalte culte din țară să fie reduse la nivelul tratamentului, care ni se aplică nouă, ci o egală ocrotire. Biserica ort. nu e instituție de concurență a Statului național. Orice măsură, prin care e stânjenită opera sa, e păgubitoare Statului și neamului însuși, care are nevoie de religie spre a putea învinge valurile de primejdii prezente și viitoare.

Dl ministru Pop a răspuns făcând apel la toate cultele să-și îndeplinească misiunea morală în mijlocul credincioșilor și a recunoscut că actuala criză a țării e de caracter universal și nu poate fi remediată fără concursul leal al celor duhovnicești. A luat angajamentul că va stărua la guvern ca preofimit să nu i-se impună sacrificii mai grele decât altor salariați publici.

turile care nu sunt cultivate decât de sclavi, sunt lucrate așa de rău încât nu produc aproape nici un câștig. Fiecare domeniu își rezervează producțiunea pentru proprietarul său. Cu un egoism unanim, toți stăpânii se izolează astfel în proprietățile lor, cari își satisfac pentru ele înșile nevoile curente. Fiecare din ele este ca o lume mică producând și fabricând tot ceea ce este necesar, mulțumită lucrului de-o inficată varietate al sclavilor cari exercită toate meseriile. Un mara proprietar își ține de onoare să producă toate lucrurile de cari are nevoie, pâine, vesminte, mobilier etc. El nu cumpără nimic, pleacă cu admirațiune un oaspe dela banchetul lui Trimalcion, vorbind de stăpânul casei. Cicero spunea cu dispreț de unul din adversarii săi: *Pâinea ce-o mănâncă se cumpără din târg, iar vinul ce-l bea, dela cârciumă*. În afară de această aristocrație de mari milionari, imperiul nu este decât un ocean de sclavi și de oprimați.

Decăderea. — Fiscalitatea. — Prin exploatarea provinciilor pentru

Statul și Biserica Ortodoxă

de Dr. I. MATEIU

c) Politica bisericească externă.

Un capitol important, dar neglijat, al politicii de Stat, trebuie să fie preocuparea de soartea Bisericii ortodoxe din străinătate. Ea numără aproape un milion de suflete românești, cari nu pot fi lăsate să piară, fie prin convertirea lor la altă credință, fie prin desnaționalizarea sigură, ce le pândește. Până acum, guvernele țării au dat o anumită ocrotire numai fraților noștri din Macedonia, întreținând pe seama lor câteva biserici și școli de cultură. Dar noi îi avem mai numeroși și mai expuși în Ucraina, Jugoslavia, Bulgaria, Albania și în Statele Unite ale Americii.

Este o datorie națională de mână întâi pentru Stat să se ocupe, direct și indirect, de viața lor prin fixarea unui plan de acțiune sistematică, consimțită de toate partidele de guvernământ. Acest program poate fi conceput pe temeiul principiului de reciprocitate, întrucât aproape toate Statele pomenite au și ele la rândul lor conaționali pe teritoriul Statului nostru. Avantagiul unei asemenea formule este, că ni s'ar deschide calea unor legături oficiale cu frații de peste hotare, scutite de neplăcerile acțiunilor lăaturalnice, cari duc de obicei la suspiciuni supărătoare și la inutile conflicte diplomatice.

Conducerea supremă a Bisericii ortodoxe a și fixat, în cel din urmă deceniu, jaloanele acestor relațiuni, cari desigur ar lua forme concrete și rodnice, dacă Statul le-ar acorda toată atențiunea și tot concursul

pe cari ele îl merită. Printr-o asemenea patronare de ordin bisericesc, venită din partea Statului, salvăm nu numai credința și naționalitatea Românilor de sub stăpânirile străine, dar servim și strângerea relațiunilor politice cu statele respective, întărind liniștea și prosperarea țării noastre. Mă gândesc, îndeosebi, la serviciile neprețuite, ce ni le-ar aduce în America, prin Românii de acolo, Episcopia misionară înființată de curând, dar lăsată fără nici un sprijin material din partea Statului nostru.

Nu trebuie perdut apoi din vedere, rolul important ce-i revine Bisericii noastre în viața Orientului ortodox. S'a spus de atâtea ori, că după prăbușirea Rusiei, soartea întregii ortodoxii a trecut în mâinile României. Toate patriarhatele răsăritene, în frunte cu cel dela Constantinopol atât de prigonit, și-au pierdut strălucirea de altă dată, luptând astăzi cu cele mai mari dificultăți. Ele se îndreaptă încrezătoare spre București, de unde așteaptă ocrotirea și îndrumarea, ca în zilele de neuitată glorie din vremea lui Vasile Lupu și Constantin Brâncoveanu. A relua firul acestei admirabile tradiții vevodale, nu înseamnă numai a reface consolidarea creștinismului oriental, atât de grav lovit de ofensivele riguroase ale credințelor apusene, ci a spori în acelaș timp și prestigiul politic al României, căci ar ajunge, pe calea aceasta, să exercite și ea asupra Orientului un mandat ce-i drept neoficial, dar real, alături de marile Puteri protectoare. E puțin aceasta? Desigur, că nu.

Iată prin urmare, atâtea motive, cari justifică inaugurarea unei politici bisericești externe, concepută în cadrele unui program sistematic, eșit din cea mai deplină înțelegere a Bisericii ortodoxe cu Statul Românesc.

INFORMAȚIUNI

Placă de bronz comemorativă, reprezentând chipul regretatului ziarist și bărbat politic al neamului și bisericii, Dr. Valeriu Brantsce, a fost inaugurată Sâmbătă, în 19 i. c., în cimiterul bisericii române ortodoxe din Lugoj, unde este înmormântat neuitatul luptător, răposat în 1928.

Adunare și expoziții. Duminică, în 20 Septembrie 1931, despărțământul Sibiu al «Astrei» și-a ținut adunarea generală în comuna Boița. La această ocaziune locuitorii comunei au aranjat o expoziție de copii și una de lucru de mână. Adunarea, presădată de medicul, dl Dr. Ionașiu, care a fost însoțit de mai mulți intelectuali din Sibiu, s'a ținut în piața mare a comunei. Au rostit cuvântări: preotul comunei, V. Druhora, medicii: Dr. Liviu Ionașiu și Dr. Iosif Stoichiță, Horia P. Petrescu, Dr. Andrei Gălea, consilier arhiepiscopal ș. a. Coruri, recitări, o piesă teatrală și carale frumoase alectorice, au stârnit cele mai bune impresii.

Țăranii și aeronava. Mare groază au simțit țăranii superstițioși din Spania, când au văzut pentru prima oară Zeppelinul d'asupra lor. Oamenii s'au închis în case, ear în biserici s'au rostit rugăciuni... pentru alungarea «dihaniei». Țăranii credeau că vine un balaur uriaș, spre a nimici lumea și așteptau din moment în moment să cadă «namila din văzduh». Unii și-au luat rămas bun între ei; alții s'au înarmat cu topoare și ciomege. Dar... «balaurul» a trecut fără să coboare. În zadar s'a explicat populației că a fost un Zeppelin, vehicul aerian. Superstițioșii au rămas cu convingerea lor, spunând că «balaurul» n'a coborât pe pământ, fiindcă Dumnezeu a luat în seamă rugăciunile oamenilor...

Fără băutură. Muncitorii din America se bucură, pentru că fabrica Ford își începe iar lucrările și primește în lucru 80.000 lucrători. Ford însă a pus opreliște aspră pe băuturi zicând: «Băuturile spirtoase nu au făcut nici unui om bine, de aceea nu vreau să am nici un muncitor, care bea. Nu ne putem permite luxul de a da pe mâna unui băutor, chiar în afară de orele de lucru, mașini în valoare de mii, cât și multe vieți omenești. Nu pot admite un om în slujba mea, a cărui gură miroase a rachiu sau care frecventează debitele de băuturi spirtoase». Ford a adăugat că de când s'a introdus opreliștea băuturii în America, a constatat în uzinele sale o deosebire foarte mare și spor la muncă fără păreche.

Curs de menaj. Asociațiunea, pentru literatura română și cultura poporului român din Sibiu, intenționează să înființeze, începând cu ziua de 8 Ianuar 1932, un curs de menaj cu durată de 6 luni. În acest curs tinărele eleve, care nu mai urmează școale secundare, vor fi instruite în mod teoretic și practic în toți ramii gospodăriei. Părinții elevelor, cari doresc să-și trimită fetele în acest curs, se pot adresa pentru informațiuni precise: Direcțiunii internatului de fete al Asociațiunii, în Sibiu, Str. Șaguna Nr. 8.

CĂRȚI ȘI REVISTE

În «Biblioteca Creștinului ortodox» (Tip. Diecezană din Arad) au apărut: Nr. 86—87. *Popasuri în Via Domnului* de Dr. Grigorie Gh. Comșa, Episcopul Aradului. Preț 6 Lei. Cuprinde scrisorile pastorale, pe care Prea Sfinția Sa le-a adresat păstoriților săi din prilejul fiecărui an de episcopat, făcând constatări despre progresul sufletesc al eparhiei și îndemnând pe credincioși la viață și mai bogată în Hristos. — Nr. 88—89. *Cum falsifică bapțiștii istoria creștinismului*, de Dr. Teodor M. Popescu, Profesor la Universitatea din București. Preț 4 Lei. În broșura aceasta savantul profesor desvălește adevărul creștin ortodox din punct de vedere istoric față de falsificările ce se cuprind în cartea intitulată: *Istoria creștinilor* de Ion Ungureanu, secretar general al bapțiștilor, fost impiegat de C. F. R.

a hrăni Roma, statul a sfârșit prin a le epuiza cu desăvârșire. Atunci ne mai aflând printre supușii clasei inferioare contribuabili destul de bogați pentru a plăti impozitul din ce în ce mai enorm, fiscal se îndreaptă spre bogați și secătuește pe cei mai puternici dintre ei, astfel încât mulți proprietari, tirânizați și jefuiți fără milă la rândul lor de către administrațiunea imperială, își abandonează proprietățile și fug sau se ascund pentru a scăpa în felul acesta de cruzimile fiscale... Multe pământuri rămân moină. Campania, cea mai bună provincie a imperiului, avea peste 500.000 de hectare pustii și necultivate, după cum ne relatează Teodosian (L. XI 28, 2). Asemenea faimoasă spusă a lui Plinin e cunoscută: Latifundia perdidere Italiam.

Absenteism, slujire administrative (curiali): Peste acestea un nou flaghel Absenteismul. — Impotriva acestui flagel statul inventează un altul, slujirea administrativă. — El începe să numere și să claseze bogații cari mai rămân, li înregistrează și face din

ei o clasă de funcționari forțați, demnitari în magistraturi obligatorii, dându-le nume pompoase (senatori, clarissimi etc.) a căror datorie penibilă era de-a face impunerile, să strângă impozitele și la nevoie să le achite ei înșiși în locul insolubililor. Acești funcționari sunt numiți fără voia lor curiali. Ei constitue un popor întreg de ostatici în mâinile administrației, care-i secătuește fără cruțare.

Rezultatul acestui regim, inaugurat în decursul imperialismului, este de-a ruina pe toți bogații cari au mai rămas, în folosul împăratului, care sfârșește prin a deveni, prin exacțiuni și confiscări, acaparatorul întregii proprietăți existente. Acest Leviatan face vid în jurul său și la sfârșitul decadentei rămâne în urmă unicul și realul proprietar al solului imperiului, al cărui unic și real suveran în acelaș timp este.

Trei etape în desăvârșirea «Impărăția Forței». Astfel este sfârșitul «stăpânirii forței» în lumea antică. Această lume își îndeplinește evoluțiunea în trei etape, anume: De-

mocrația, Plutocrația, Autocrația.

Prima se întemeiază mai întâi în a doua și apoi a doua în a treia. În fine, această deslănțuire de egoisme omenești sfârșește într-o mulțime de eliminațiuni succesive ale căror țintă ultimă e următoarea:

1. Un sigur suveran înghițind în sine toate suveranitățile,

2. Un singur proprietar înghițind în sine toate proprietățile. Acest unic suveran și unic proprietar este statul. Individualismul, în rezumat, ajunge deci la omnipotența finală a unui singur individ pe pământ, care este Cezarul.

În felul acesta, în virtutea dreptului forței și grație unei eliminațiuni seculare, lupta pentru viață se termină prin înfrângerea tuturor oamenilor, în afară de unul.

Acest rezultat este consecința logică și riguroasă a sistemului individualist, egoist și de concurență în uz pe atunci.

Opt veacuri de războaie, de secătuirii, de revoluțiuni politice și sociale, de pauperism și de plutocrație,

sfârșite prin înghițirea generală a tuturor bunurilor și a tuturor puterilor în mâinile unui individ suprem numit împărat, de care toți devoratorii lumii sunt devorați la rândul lor, așteptând ca să fie devorat el însuși de către barbari: *iată la ce a dat naștere principiul suveranității forței!* — Civilizațiunea păgână a preferat proprietatea exclusivă și individuală față de proprietatea pariarhală și comunicată; ea a preferat egoismul care ucide, față de dragostea care dă viață; a preferat concurența cooperațiunii și lupta pentru viață, uniunii pentru viață, a preferat fiecare pentru sine, față de fiecare pentru toți. Singurul său strigăt a fost: *Vae victis!* singura sa deviză: *homo homini lupus*.

Concluzie: — Lumea a fost absorbită de către Roma; Roma de către patricieni; Patricienii de către imperiu; Imperiul de către barbari.

Ceeace forța a creat, forța a distrus. — În acest fel se sfârșește era păgână.

(Din l. franceză).

